Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksen rahoitus ja sen kohdentuminen

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus kehittämisohjelman tehtävänä on luoda kansallinen toimintamalli perustason sosiaali- ja terveyspalveluille. Ohjelman keskeisinä periaatteina ovat perustason palveluiden vahvistaminen sekä yhteistyön kehittäminen eri ammattiryhmien välillä. Tavoitteena on, että jatkossa ihmisen palvelutarpeet hoidetaan peruspalveluissa laadukkaasti ja tarvittaessa ammattilaisten yhteistyöllä siten, että tarve raskaampiin palveluihin vähenee. Seurauksena pitäisi olla, että tulevaisuudessa ihmisiä hoidetaan entistä paremmin oikeassa paikassa ja oikeaan aikaan.

Ohjelman rahoitus ja sen kohdentuminen

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus kehittämisohjelma on kokonaisuus, jonka alle on koottu ne osat ja kokonaisuudet hallitusohjelman sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä, jotka liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluihin. Valtionavustusrahoituksen kokonaisuus kattaa ne alla tarkemmin kuvatut kokonaisuudet, joita valtionavustushankkeissa tullaan kehittämään.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus kehittämisohjelman rahoitus valtion talousarviossa vuodelle 2020 koostuisi pääosin Sosiaali- ja terveysministeriön momentille 33.60.39 kohdennetusta rahoituksesta. Lisäksi momentin 33.03.31 rahoituksesta lapsi- ja perhepalveluiden kehittämiseen sekä lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman jatkolle tarkoituksenmukainen osa kohdentuisi tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman kokonaisuuteen.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksen alla olevat kehittämisosiot

Kansallinen, poikkihallinnollinen mielenterveysstrategia
Osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusta toteutettaisiin: Perusterveydenhuollossa ja muissa perustason palveluissa (oppilas- ja opiskeluhuolto) toteutettavien psykoterapioiden ja ehkäisevien ja hoidollisten psykososiaalisten menetelmien saatavuuden parantamiseen kaikille ikäryhmille. Sote-keskusohjelman hankkeiden päättyessä vuonna 2022 alueen sote-keskuksissa ja lasten ja nuorten perustason palveluissa tulee olla käytössä interventiot yleisimpien lievien ja keskivaikeiden mielenterveyshäiriöiden varhaiseen hoitoon, mukaan lukien päihdehäiriöiden varhainen hoito (alkoholi, kannabis) sekä itsemurhavaarassa olevien hoito ja opiskeluhuollon varhaiset interventiot, sekä yhteistyörakenne erikoissairaanhoidon kanssa häiriöiden tunnistamisen ja hoidon tueksi.

Osa mielenterveysstrategian toimeenpanosta kohdennetaan muuhun aiheeseen liittyvään kehittämiseen tämän ohjelman ulkopuolella.

Kotihoidon kehittämishanke
Kotihoidon uudistamista jatketaan osana tulevaisuuden sote-keskusohjelmaa toteutettavalla kotihoidon kehittämishankkeella, jossa otetaan kansallisesti käyttöön akuuttihoidon ja kuntoutuksen (mm. kotikuntoutus ja etäkuntoutus) toimintamallit, palvelujen ympärivuorokautista saatavuutta parannetaan ja toiminnanohjausta kehittämällä parannetaan henkilöstön joustavaa kohdentamista asiakkaiden palvelutarpeen mukaan. Turvallista kotona asumista tuetaan eri toimialojen yhteistyönä (mm. liikunta-, liikenne-, koulutus- ja kulttuuripalvelut).

Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen
Osana tulevaisuuden sote-keskusohjelmaa toteutetaan omaishoitoperheiden palvelujen kehittämistoimia mm. omaishoitajien vapaiden sijaistusvaihtoehtojen kehittämistä hyödyntäen jo kehitettyjä toimintamalleja.

Osa kotihoidon resurssien riittävyyden ja omaishoidon kehittämisestä kohdennetaan muuhun aiheeseen liittyvään kehittämiseen tämän ohjelman ulkopuolella.

Peruspalveluiden saatavuus
Hoitotakuun kiristämisen säädösmuutokset tehtäisiin vuonna 2020. Eri toimenpiteillä vähennetään pitkällä aikavälillä palvelutarvetta ja lisätään vastaanottopalveluiden tarjontaa. Tässä hyödynnetään mm. Hyvä vastaanotto –hankkeessa saatuja kokemuksia. Osassa terveyskeskuksia todennäköisesti riittää syntyneen jonon purku kertatoimenpiteenä ja pysyvät toiminnan muutokset, joilla myös estetään jonojen uudelleen syntyminen.

Sosiaalihuollon kehittämisohjelma
Osana tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusta toteutetaan sosiaalihuollon kehittämisohjelma. Sosiaalihuollon kehittämisohjelma osana Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelmaa vahvistaa sosiaalihuollon vaikuttavien toimintamallien kehittämistä ja käyttöönottoa sekä tukee alueiden kehittämistyötä kansallisesti yhdenmukaiseen suuntaan. Kehittämisohjelman tavoitteena on osaltaan edistää uudenlaista sote-integraatiota sekä turvata sosiaalihuollon palvelut ja niiden saatavuus matalalla kynnyksellä tulevaisuuden sote-keskuksessa. Näin varmistetaan kustannustehokas ja asiakkaiden tarpeisiin vastaava palvelurakenne.

Poikkihallinnollisen ikäihmisten ikäohjelman laadinta
Ikäohjelmaan suunniteltu iäkkäiden toimintakykyyn liittyvänä toimenpiteenä näyttöön perustuvan elintapaohjauksen toimintamallin erityisesti muistisairauksien ennaltaehkäisemiseksi, joka voitaisiin toteuttaa osana tulevaisuuden sote-keskusohjelmaa, jossa muutoinkin valmistellaan elintapa-ohjausta väestölle ja eri asiakasryhmille.

Osa poikkihallinnollisen ikäihmisten ikäohjelman laadinnasta toteutetaan tämän ohjelman ulkopuolella.

Lapsi- ja perhepalveluiden uudistaminen

Tämän ohjelman osana kehitetään edelleen lapsi- ja perhepalveluita, mm. perhekeskusmallia ja varhaista tukea ml. kotiin vietävät palvelut. Koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyössä kehitetään toimintamalleja, joilla varhainen tuki ja hoidon elementtejä voidaan toteuttaa lapsen ja nuoren tavallisen ympäristön osana.

Osa lapsi- ja perhepalveluiden uudistamisesta toteutetaan tämän ohjelman ulkopuolella, ml. lastensuojelun kehittäminen ja lastensuojelun resurssien parantaminen.

Säädösmuutokset ja aikataulu

Hoitotakuun kiristämisen säädösmuutokset tehtäisiin vuonna 2020. Tässä vaiheessa valmistelussa on säätää pääsystä kiireettömään hoitoon peruspalveluihin terveydenhuollon ammattihenkilölle 7 päivässä nykyisen terveyskeskuksen palveluissa. Käynnin yhteydessä tehtävä suunnitelma toteutetaan hoidollisesti perustellussa ajassa eikä aikaraja sen vuoksi koske tätä osaa hoidosta.

Johtaja Tuija Kumpulainen

JAKELU Sosiaali- ja terveysvaliokunta